

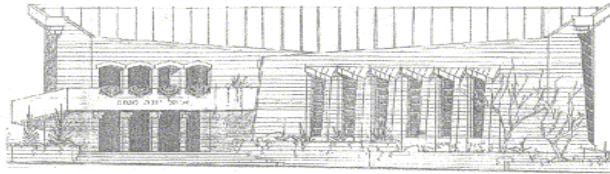
Ohel Yonah Menachem

Synagogue &
Community Center

Rabbi David Spektor

דוא"ל:

vaad@ohelyonah.com

אוהל יונה מנחם

בית כנסת
ומרכז קהילתי

הרב דוד ספקטור

אתר אינטרנט:

www.ohelyonah.com

דף מקורות לשיעור לקראת ט"ו בשבט תשס"ח בנושא:

ונדליזם – "לא תשחית" !

ערך: הרב דוד אברהם ספקטור

[1] דברים פרק כ

יט) כי תצור אל עיר ימים רבים להלחם עליה לתפשה לא תשחית את עצה לגדל עליו גרזן כי ממנו תאכל ואתו לא תכרת כי האדם עץ השדה לבא מפניך במצור.
(כ) רק עץ אשר תדע כי לא עץ מאכל הוא אותו תשחית וכרת ובנית מצור על העיר אשר הוא עשה עמך מלחמה עד רדתה.

[2] רשב"ם שם

...עץ מאכל הרחוק (מהעיר) לא תכרות, כי אם (תכרות) הקרוב לעיר שמעכב את החיל להתקרב לחומה.

[3] ספר החינוך מצוה תקכט

א) שלא להשחית אילני מאכל במצור וכן כל השחתה בכלל הלאו
ב) ...וכמו כן נכנס תחת זה הלאו שלא לעשות שום הפסד, כגון לשרוף או לקרוע בגד או לשבר כלי לבטלה...

ג) שורש המצוה ידוע, שהוא כדי ללמד נפשנו לאהוב הטוב והתועלת ולהדבק בו, ומתוך כך תדבק בנו הטובה ונרחיק מכל דבר רע ומכל דבר השחתה, וזהו דרך החסידים ואנשי מעשה אוהבים שלום ושמחים בטוב הבריות ומקרבים אותן לתורה, ולא יאבדו אפילו גרגר של חרדל בעולם, ויצר עליהם (וצר להם) בכל אבדון והשחתה שיראו, ואם יוכלו להציל יצילו כל דבר מהשחית בכל כחם, ולא כן הרשעים אחיהם של מזיקין שמחים בהשחתת עולם והמה משחיתים...

ד) מדיני המצוה מה שאמרו זכרונם לברכה [ב"ק צ"א ע"ב] שלא אסרה תורה שלא לקוץ אילני מאכל אלא בקוצץ אותם דרך השחתה, אבל ודאי מותר לקוץ אותם אם ימצא בדבר תועלת, כגון שיהיו דמי אותו העץ יקרים וזה רצה למוכרו, או לסלק בקציצתן נזק כגון שהיה מזיק אילנות אחרים טובים ממנו,

או מפני שמזיק בשדות אחרים, בכל צדדין אלו ובכל כיוצא בו מותר. וכל אילן סרק אמרו זכרונם לברכה [שם] שמותר לקוץ ואפילו בשאינו צריך לו, וכל אילן מאכל שהוא זקן מאד עד שאינו עושה אלא מעט פירות שאין ראוי לטרוח בו בשבילן...

ה) ודרך כלל אסרו זכרונם לברכה לעשות כל דבר של השחתה, והמשחית שום דבר מתוך

חמה (כעס) אמרו עליו [שבת ק"ה ע"ב] שהוא כעובד עבודה זרה

ו) ...ואמנם הביאו בגמרא [שם] מעשים בקצת החכמים שמראים עצמן כעוסים כדי ליסר בני ביתם ולזרזן ומשליכין מידם שום מאכל או שום דבר, ומכל מקום השגחתם היתה בהם לעולם שלא ישליכו דבר שיהא נשחת בזה.

[4] רמב"ם הלכות מלכים פרק ו

הלכה ח: אין קוצצין אילני מאכל שחוץ למדינה ואין מונעין מהם אמת המים כדי שייבשו, שנאמר לא תשחית את עצה, וכל הקוצץ לוקה, ולא במצור בלבד אלא בכל מקום כל הקוצץ אילן מאכל דרך השחתה לוקה, אבל קוצצין אותו אם היה מזיק אילנות אחרים, או מפני שמזיק בשדה אחרים, או מפני שדמיו יקרים, לא אסרה תורה אלא דרך השחתה.

הלכה ט: כל אילן סרק מותר לקוץ אותו ואפילו אינו צריך לו, וכן אילן מאכל שהזקין ואינו עושה אלא דבר מועט שאינו ראוי לטרוח בו, מותר לקוץ אותו.
הלכה י: ולא האילנות בלבד, אלא כל המשבר כלים וקורע בגדים, והורס בנין, וסותם מעין, ומאבד מאכלות דרך השחתה, עובר ב'לא תשחית', ואינו לוקה אלא מכת מרדות מדבריהם.

[5] שולחן ערוך הרב חושן משפט הלכות שמירת גוף ונפש ובל תשחית סעיף יד: כשם שצריך להזהר בגופו שלא לאבדו ולא לקלקלו ולא להזיקו כך צריך להזהר במאודו שלא לאבדו ולא לקלקלו ולא להזיקו וכל המשבר כלים או קורע בגדים או הורס בנין או סותם מעין או מאבד מאכלות או משקין או ממאסם (או זורק מעות לאיבוד) וכן המקלקל שאר כל דבר הראוי ליהנות בו בני אדם עובר בלא תעשה שנאמר 'לא תשחית את עצה וגו' ואם הזהירה תורה על של נכרים שנלחמים עמהם קל וחומר לשל ישראל או אפילו משל הפקר. ואפילו כוונתו כדי להראות כעס וחימה להטיל אימה על בני ביתו שאינן נוהגין כשורה (אסור להשחית)

סעיף טו: במה דברים אמורים כשעושה דרך השחתה וקלקול אבל על מנת לתקן מותר לקלקל אם אי אפשר לתקן אלא על ידי קלקול זה כגון אילן מאכל שמכחיש את הקרקע ומזיק לאילנות אחרים הטובים ממנו וכן אם צריך למקומו לבנות שם או שמאפיל על החלון מותר לקצצו וכן אם דמיו יקרים לבנין יותר מלמאכל וכן כל כיוצא באלו בקלקולי שאר דברים.
 ואין צריך לומר אם מקלקלו על מנת לתקן גופו כגון ששורף כסא ושולחן להתחמם בהם אם אין לו עצים אחרים או שורף בגד לכסות דם באפר כדי שיוכל לשחטו ולאכלו אם אין לו עפר אחר כגון שהולך בספינה וכן כל כיוצא בזה:

סעיף טז: כל אילן סרק מותר לקוצצו אפילו אינו צריך לו כלל וכן אילן מאכל שהזקין ואינו עושה אלא דבר מועט שאינו ראוי לטרוח בו מותר לקצצו וכן כל כיוצא בהם בקלקולי שאר דברים.

רבי נחמן מברסלב: "שירת העשבים"

[6]

זעלך כי כל רועה ורועה יש לו נישון מיוחד, לפי העשבים ולפי המקום שהוא רועה שם, כי כל עשב ועשב יש לו שיפה, ואשירת העשבים נעשה נישון של רועה. אם הייתי צוכה לשמוע את קול השיירות והתשבחות של העשבים, איך כל עשב ועשב אומר שיפה לשם יתקפק, בלי תמיכה ובלי של מחשבות צרות, ואינם מצפים לשום תפארת... כמות ימים ונאמם כששומעין השיפה שלהם! וכל מאוז ביניהם לעבוד את ה' ביפאה. תיכל כשאזמ מתעורר להשתוקק לארץ ישראל, אזי כפי התעוררותו ותפוקתו, נאמכת עליו הארץ מקבלת ארץ ישראל.

שאלות:

- [1] האם כל עץ פרי אסור לעקור בזמן מלחמה? (ע' רשב"ם)
- [2] האם האיסור של כל תשחית בשאר הדברים (לא בעצי פרי) אסור מן התורה או מדרבנן?
- [3] אלה מסורות מותר לעקור עץ פרי? (ע' רמב"ם, שולחן ערוך הרב)
- [4] למה מלמד ומתקן אותנו האיסור של 'לא תשחית'? (ע' ספר החינוך, שורש המצוה)
- [5] למה לפי ר' נחמן מברסלב אין לעקור עשבים (כגון פרחים)?